

1. Curs

Pe parcursul celor 14 cursuri, vor fi abordate următoarele teme:

1. Introducere. Noțiunea de drepturi și libertăți fundamentale. Clasificarea drepturilor și libertăților fundamentale;
2. Sisteme de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale. Procedura în fața Curții Europene a Drepturilor Omului. Condițiile de admisibilitate a plângerilor în fața Curții;
3. Competența Curții Europene a Drepturilor Omului. Obligațiile statului în materia drepturilor și libertăților fundamentale;
4. Dreptul la viață. Dreptul la demnitate;
5. Dreptul la libertate;
6. Dreptul de acces la justiție. Siguranța raporturilor juridice civile. Independența și imparțialitatea judecătorilor;
7. Durata rezonabilă a procedurii. Egalitatea și contradictorialitatea procedurii. Administrarea echitabilă a probelor;
8. Prezumția de nevinovăție. Regula *non bis in idem*. Legalitatea incriminării și a pedepsei;
9. Dreptul la viață privată și de familie. Inviolabilitatea domiciliului și a corespondenței;
10. Libertatea de conștiință și opinie. Libertatea de manifestare și asociere;
11. Libertatea de exprimare;
12. Dreptul de proprietate;
13. Interdicția discriminării. Drepturile electorale;
14. Drepturile sociale. Alte drepturi fundamentale.

Bibliografie obligatorie:

1. R. CHIRIȚĂ, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentarii și explicații*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008.

Bibliografie recomandată:

1. C. BÎRSAN, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010;

2. J.-FR. RENUCCI, *Tratat de drept european al drepturilor omului*, Ed. Hamangiu, București, 2009;

3. R. CHIRIȚĂ (coord.), *Pierderea proprietății în favoarea statului. Jurisprudență C.E.D.O.*, Ed. Hamangiu, București, 2012;

4. R. CHIRIȚĂ (coord.), *Dreptul de acces la o instanță. Jurisprudență C.E.D.O.*, Ed. Hamangiu, București, 2012;

5. R. CHIRIȚĂ (coord.), *Discriminarea în jurisprudența C.E.D.O.*, Ed. Hamangiu, București, 2012.

Reviste:

1. Curierul Judiciar;
2. Revista de drept public;
3. Noua revistă de drepturile omului;
4. Buletinul CEDO.

Resurse online:

1. www.echr.coe.int;
2. www.ccr.ro;
3. www.asdcdo.org;
4. www.jurisprudencedo.ro;
5. www.jurisprudenta.com.

2. Evaluare

2.1. Descrierea modalității de evaluare

Evaluarea se va realiza în baza unui examen scris, iar în timpul examenului studenții pot avea acces la orice resursă bibliografică tipărită sau scrisă, resursele online fiind interzise. Fiecare student își poate aduce la examen propriile materiale, fiind interzisă împrumutarea acestora altor studenți în timpul examenului.

Proba va consta în rezolvarea unor subiecte teoretice și spețe, cu grad ridicat de dificultate, timp de 90 de minute.

Studenții vor beneficia de un punct din oficiu.

2.2. Modele de subiecte de examen

2.2.1. Model 1

1. Printr-o decizie definitivă de condamnare din 1 iunie 2012, X este condamnat la 3 ani închisoare și 1 an interdicția de a reveni în domiciliul familiei, aflat în proprietatea comună a soților, ca urmare a comiterii unei infracțiuni violente asupra soției.

a) În afară de dreptul de proprietate, ce alt drept fundamental i-ar fi putut fi încălcat lui X?

b) În raport de dreptul de proprietate, ce tip de ingerință există în speță?

c) Care este data la care expiră dreptul acestuia de a sesiza Curtea Europeană?

2. La data de 1 iunie 2012, X postează pe Facebook o fotografie înfățișându-l pe Y într-un bar, în timp ce săruta o fată. Anterior publicării fotografiei, Y îl rugase pe X să nu pună pe Facebook acea fotografie, întrucât e posibil să o vadă soția lui. Cu toate acestea, X pune fotografia pe site, bazându-se pe faptul că soția lui Y nu este în lista sa de prieteni și nu poate vedea fotografia. Însă soția lui Y vede fotografia după ce intră pe Facebook folosind contul soțului său și, urmare a acestui incident, formulează o cerere de divorț.

a) Y poate formula o plângere în fața C.E.D.O. în această situație?

b) Y poate formula o acțiune în fața instanțelor interne împotriva lui X? Cum ar putea fi motivată o astfel de acțiune?

3. X este student la drept. După prezentarea la examenul de drept constituțional, acesta primește nota 4. Nota este afișată de către profesorul titular pe site-ul său personal. X se adresează cu o acțiune Tribunalului Cluj, prin care cere instanței, în primul rând, să constate că lucrarea sa nu a fost corect corectată, întrucât, deși în barem nu era menționată depunerea pentru afirmația „Curtea Europeană judecă pe baza dreptului comunitar”, a fost depunctat cu un punct pentru această afirmație. În al doilea rând, X cere să se constate că i s-a încălcat dreptul la viață privată prin afișarea notei sale.

a) Are X un drept de acces la justiție cu privire la primul punct?

b) Are X un drept de acces la justiție cu privire la al doilea punct?

c) Există o ingerință în viața sa privată prin afișarea notei în condițiile date?

4. Y, cetățean iranian, membru al unei grupări teroriste, a fost trimis în judecată, în România, pentru faptul că ar fi participat la comiterea unui atentat cu bombă în Turcia. În fața Tribunalului Cluj, care a judecat procesul în primă instanță, Y a proferat mai multe amenințări la adresa statului român, pe motiv că a sprijinit Statele Unite în războiul din Irak. În același timp, el a recunoscut faptele pentru care a fost trimis în judecată și a refuzat avocatul din oficiu, susținând că el oricum o să ajungă în rai. În cursul procesului, judecătorul X, președintele Tribunalului Cluj, a dat un interviu mai multor televiziuni, în care a afirmat că fanatismul islamic trebuie stopat și că reclamantul este un tâmpit al cărui singur scop este proferarea de amenințări cu djihad-ul contra statelor democratice. Ulterior, Y a fost condamnat la detențiune pe viață. Acesta nu a dorit să facă apel și a retras apelul formulat de avocatul său, numit din oficiu. Ulterior însă, Y a făcut o plângere contra statului român, în fața C.E.D.O., solicitând constatarea violării art. 6 parag. 1 și art. 6 parag. 2 din Convenție.

a) Analizați admisibilitatea fiecărui capăt de plângere.

b) Care dintre aspectele dreptului la un proces echitabil ar fi incident în speță?

5. X este primar al unui oraș. Într-o seară, acesta a ieșit să ia cina, într-unul dintre restaurantele din oraș, însoțit de nepoata sa, în vârstă de 17 ani, pe care nu o mai văzuse de câțiva ani. Aceasta din urmă emigrase din țară și lucra ca dansatoare într-un club erotic. Întâlnirea celor doi a fost observată de Y, jurnalist la o revistă de scandal. Acesta a fotografiat întâlnirea, precum și momentele în care primarul a condus-o la hotel pe nepoata sa și a sărutat-o de rămas bun, întrucât X urma să plece a doua zi dimineață. A doua zi, fotografiile au fost publicate în ziarul la care lucra Y, însoțite de fotografii luate de pe Internet, care o arătau pe nepoata primarului în timpul serviciului, și de un articol, în care primarul era acuzat că a ieșit în oraș cu o prostituată, că face de râs orașul și funcția sa, că își bate joc de soția și copiii lui. Primarul era calificat drept „curvar”, „imoral” și i se cerea demisia imediată.

a) O eventuală acțiune a lui X împotriva jurnalistului poate fi admisă?

b) O eventuală acțiune a nepoatei lui X împotriva jurnalistului poate fi admisă?

6. Care dintre drepturile fundamentale pot fi afectate în cazul interceptării conversațiilor telefonice dintre un avocat și clientul său?

2.2.2. Model 2

1. X s-a prezentat la Y, medic plastician, pentru o operație de lifting facial, realizată în cadrul unui spital public. Operația a eșuat, în sensul că pielea de pe fața lui X a fost atât de mult întinsă, încât aceasta nu mai putea să își închidă ochii, fiind nevoită să suporte altă intervenție chirurgicală, iar vederea sa a fost afectată de imposibilitatea de a închide ochii pentru câteva zile necesare noii intervenții. La scurt timp, ea a introdus o plângere penală pentru vătămare corporală din culpă împotriva lui Y și s-a constituit parte civilă, cerând despăgubiri. Acestea din urmă au fost achitate de o firmă de asigurări la care Y avea asigurare de malpraxis, la valoarea cerută de X. Plângerea penală a rămas fără rezultat, întrucât procurorul a dispus neînceperea urmăririi penale pe motiv că fapta nu constituie infracțiune. Plângerea sa adresată instanței, prin care cerea anularea rezoluției procurorului, a fost respinsă, fără ca X să fi fost citată să se prezinte la proces.

a) Modul în care s-a judecat cauza constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil?

b) Există în speță o încălcare a art. 13 din Convenție?

c) O plângere în fața C.E.D.O. pe motiv că despăgubirile pe care le-a primit X sunt prea mici este admisibilă?

2. Asociația X este o asociație de protejare a culturii tradiționale din zona ucraineană a României. Aceasta a cerut autorizație de la Primăria din Sighetu Marmației să desfășoare un miting, prin care să comemoreze moartea unor tineri care au luptat pentru independența Ucrainei, în urmă cu 50 de ani. Autorizația le-a fost respinsă, pe motiv că manifestația este contrară ordinii publice, întrucât îndeamnă la secesiune națională. Asociația a atacat refuzul în instanță, însă cererea a fost judecată după data la care se pregătea mitingul, astfel încât a fost respinsă ca lipsită de obiect. În ciuda refuzului, mitingul s-a ținut, pentru că asociația mobilizase deja un mare număr de oameni și invitați din străinătate și nu a mai putut contramanda totul. Ulterior, asociația a fost dizolvată la cererea parchetului, pe motiv că promovează secesiunea teritorială și că desfășoară activități în ciuda unor interdicții legale. Recursul în instanță al asociației a fost respins.